

STALIŠČE TZS K PREDLOGU ZAKONA O SOCIALNEM PODJETNIŠTVU

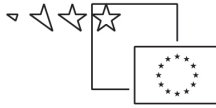
Trgovinska zbornica Slovenije je na podlagi vloženega Predloga Zakona o socialnem podjetništvu (v nadaljevanju: osnutek zakona), preko svojih delovnih teles proučila osnutek zakona ter v nadaljevanju posreduje predloge in spremembe na navedeni zakon kot sledi.

Trgovinska zbornica Slovenije podpira skladen in sistemsko urejen razvoj socialnega podjetništva po vzoru drugih EU držav, v katerih že aktivno in uspešno deluje socialno podjetništvo v obliki krovnega zakona.

Na TZS ugotavljamo, da predlagani zakon ne definira dovolj natančno, kaj sploh predstavlja socialno podjetništvo, saj po eni strani predstavlja dejavnost, ki zagotavlja tržno manj konkurenčne proizvode in storitve, dopolnjuje javno službo ter deluje v okviru javnega interesa. Menimo, da bi zakon moral natančneje opredeliti, ali gre za samostojno dejavnost socialnega podjetništva v skladu s standardno klasifikacijo dejavnosti ali pa gre za delovanje socialnih podjetij v okviru katerekoli dejavnosti iz klasifikacije.

Kot izhaja iz načel osnutka zakona, je osnovno načelo predloga zakona, da se v socialno podjetništvo vključujejo pravne osebe, katerih namen ustanovitve ni pretežno ali izključno pridobivanje dobička, so pa ustanovljene za opravljanje storitev, ki so prepoznane kot družbeno koristne, zagotavljajo tržno manj konkurenčne proizvode ali storitve, oziroma so ustanovljene za opravljanje dejavnosti, ki zaposlujejo najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela. Menimo, da bi moral krovni zakon z namenom doseganja zastavljenih ciljev, zagotoviti take pogoje in možnosti delovanja socialnega podjetništva, ki bo predstavljal trajnostno dejavnost in ne le začasno oziroma kratkotrajno rešitev.

Glede na navedene cilje osnutka zakona ugotavljamo, da 4. člen osnutka zakona ne določa dovolj natančno, katere nepridobitne pravne osebe se lahko vključujejo v socialno podjetništvo. Navedeni člen namreč navaja, da se v opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva lahko vključujejo pravne osebe, ki so med drugim ustanovljene pretežno z namenom trajnega opravljanja dejavnosti socialnega podjetništva, pretežno poslujejo po tržnih zakonitostih ter praviloma vključujejo prostovoljno delo. Poudarjamo, da iz osnutka zakona niso razvidni natančno določeni oziroma navedeni kriteriji, ki bi opredeljevali možnost

opravljanja socialnega podjetništva s strani pravnih subjektov, saj pojma »pretežno« in »praviloma« v osnutku zakona nista nikjer definirana. Poudarjamo, da lahko pride do kolizije uporabe predlaganega zakona z že veljavnim Zakonom o gospodarskih družbah predvsem z vidika določb glede upravljanja družb.

Osnutek zakona v 5. členu navaja področja socialnega podjetništva, med katerimi nekatera niso jasno opredeljena. Med drugim predlog zakona kot dejavnosti socialnega podjetništva navaja tudi socialne in pravične trgovine. Glede na cilje zakona lahko domnevamo, da gre za trgovino, katere proizvodi so namenjeni socialno bolj ogroženim skupinam ljudi, vendar pa bi zaradi bolj jasne uporabe zakonskih določb bilo po našem mnenju potrebno bolj natančno definirati navedeni pojem »socialna in pravična trgovina.« Naj omenimo, da v Sloveniji t.i. pravične trgovine že obstajajo, vendar pa glede na definicijo pravične trgovine, ki se trenutno uporablja v praksi, ne moremo z gotovostjo uporabiti tega termina tudi v kontekstu predloga zakona o socialnem podjetništvu, zato je bolj natančna definicija vsekakor potrebna.

Na podlagi 4. odstavka 5. člena Vlada RS s podzakonskimi akti določi olajšave in spodbude za izvajanje socialnega podjetništva. Rok za sprejem podzakonskih aktov je 6 mesecev od uvedbe zakona. Ob navedenem se nam s strani pravne varnosti ter zakonodajnih postopkov kot primarno postavlja vprašanje dopustnosti predpisovanja določenih olajšav in spodbud preko podzakonskih aktov, če te spodbude nimajo podlage v zakonu.

Predvidevamo, da bodo med predvidene spodbude in olajšave za izvajanje socialnega podjetništva vključene tudi davčne in druge olajšave za njegovo izvajanje. Z namenom preprečevanja izigravanja zakona ter zagotavljanja trajnostnih oblik socialnega podjetništva ob hkratnem upoštevanju hierarhije pravnih aktov predlagamo, da se v 5. členu predloga zakona doda novi 5. odstavek, ki se glasi:

»(5) Vlada RS s predpisi iz prejšnjih odstavkov tega člena ter z drugimi predpisi ne sme preseči zakonsko predpisanih izplačil oziroma izdatkov, ki imajo naravo plačila za delo, izplačila premoženjske pravice oziroma drugih izplačil pravnim in fizičnim osebam iz pravnih oseb po tem zakonu. Med navedena izplačila spadajo tudi morebitna druga izplačila, ki imajo podobno naravo, kot navedeno v tem odstavku. »

Obrazložitev:

Cilj Zakona o socialnem podjetništvu je ustanavljanje novih socialnih podjetij ter zagotavljanje boljše preskrbljenosti trga predvsem s specifičnimi, tržno manj konkurenčnimi proizvodi in storitvami. Z namenom trajnostnega zagotavljanja razvoja socialnega podjetništva je potrebno zagotoviti pogoje za izvajanje te oblike podjetništva, vendar pa je po našem mnenju ob navedenem potrebno upoštevati tudi načelo proste konkurence na trgu ter enakih pogojev poslovanja gospodarskih subjektov. Vsekakor je nujno zagotoviti preprečevanje zlorabe inštituta socialnega podjetništva v smislu ugodnejših pogojev poslovanja gospodarskih subjektov, ki glede na vsebino opravljanja dejavnosti z vidika konkurenčnosti lahko predstavljajo kršitev načel tržnega opravljanja dejavnosti. Veljavna zakonodaja RS se namreč nanaša tudi na segment socialnega podjetništva, zato je potrebno vse vzpodbude in olajšave države presojeti tudi z vidika veljavnih predpisov na področju omejevanja konkurence ter delovanja tržnega gospodarstva.

Prav tako bi radi opozorili na 6. člen predloga zakona, ki predvideva, da vlada s svojim predpisom določa pogoje zaposlovanja v socialnih podjetjih, ki so drugačni kot zakonsko predpisani pogoji. Naj opozorimo samo na veljavni zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki opredeljuje status invalidskih podjetij. Predlog zakona o socialnem podjetništvu tako v navedenem členu predpisuje, se kot socialno podjetje

Eno izmed osnovnih načel pravne države je jasnost in preglednost predpisov ter čim bolj enostavno izvajanje le teh v praksi. Z namenom čim bolj učinkovitega ter jasnega izvajanja navedenih določb v novem zakonu predlagamo, da se predlogi TZS v čim večji meri upoštevajo.